

Internetles Buitenkampers klas 3/4 vmbo

Onderwerp: Nederland en Indonesië

Tijdvak: Tijd van Wereldoorlogen

Kenmerkende aspecten: het voeren van twee wereldoorlogen; betrokkenheid van de burgerbevolking bij oorlogvoering; de rol van moderne propaganda en communicatiemiddelen en vormen van massa organisatie; vormen van verzet in de koloniën tegen het West-Europese imperialisme.

Vaardigheden: inleven in.

Duur: 1 lesuur

Inleiding

Voor Nederland begon de Tweede Wereldoorlog in mei 1940 met de inval van Duitsland. Nederlanders in Nederlands-Indië leefden intens mee met de gebeurtenissen in het moederland. Maar vanaf eind 1941 raakten ook zij betrokken bij de oorlog. In korte tijd bezette Japan de olierijke Nederlandse kolonie. Op 8 maart 1942 gaf het KNIL, het Koninklijk Nederlands Indisch Leger, zich over aan Japan. Een deel van de Nederlandse staatsburgers kwam in Japanse interneringskampen terecht; een ander deel, tussen de 120.000 en 200.000 Indische Nederlanders, werd niet geïnterneerd. Deze *buitenkampers* staan centraal in deze internetles. Meteen na de capitulatie van Japan op 15 augustus 1945, begon de Bersiaptijd, een periode van chaos en geweld. Op allerlei niveaus werd de strijd om de onafhankelijkheid van Indonesië gevoerd. De hele periode liet diepe sporen na bij alle betrokkenen. Op 27 december 1949 werd Indonesië onafhankelijk.

Opdracht:

Tijdens deze les ga je je verder verdiepen in de Tweede Wereldoorlog in Nederlands-Indië. Je hoort verhalen van *buitenkampkinderen*. Het zijn nu opa's en oma's die terugblikken op de tijd voor, tijdens en na de oorlog. Je gaat onderzoeken hoe zij die periode hebben beleefd. Je gebruikt daarbij de website www.buitenkampers.nl.

Werkwijze:

1. Beantwoord de vragen op het werkblad. Alle vragen zijn verbonden met korte geluidsfragmenten uit de website. Beluister de fragmenten. Noteer de antwoorden in het schema. Extra informatie vind je op de website. Kijk je antwoorden na met het antwoordformulier.

2. Je hebt nu naar de oorlogsperiode gekeken door de ogen van een aantal Nederlands Indische kinderen van toen. Je hebt je ingeleefd in hun leven. Je weet inmiddels het een en ander over buitenkampers in Nederlands-Indië.

Schrijfoopdracht

Schrijf een korte tekst over buitenkampers voor klasgenoten, medescholieren of leeftijdsgenoten die nog niets over dit onderwerp weten. Waarom is het belangrijk daar wél wat van te weten? Wat heeft indruk op je gemaakt? Een half A-4tje is ruim voldoende. Lever in bij je docent.

Werkblad

NAAM:

KLAS:

DOCENT:

Thema	Audio fragment	Vraag	Antwoord
Voor de oorlog	Ine: Dan keek je helemaal over de stad en de zee uit	1. Wat hadden ze aan personeel?	
Invasie en bezetting	Herman: Voor ons begon de oorlog met de Japanse aanval op Pear Harbor Het Straatbeeld veranderde vrij dramatisch	2. Wat veranderde er in het straatbeeld?	
Japanse bezetting	Ine: De foto's van de koningin werden uit de lijstjes gehaald	3. Wat deden ze met de vlag?	
Japanse bezetting	Herman: Radio's werden verzegeld	4. Wat bedoelt Herman met: we waren van informatie verstoken?	
Japanse bezetting	Herman: De Japanners maakten een bewust onderscheid	5a. Wie verdwenen er in de kampen? 5b. De Japanners hoopten dat de Indische Nederlanders zouden kiezen voor de kant van.....	
Japanse bezetting	Herman: De militaire politie	6a. Waarop leunde de militaire politie, de kenpeitai? 6b. Liep de Indische gemeenschap over naar de Japanse kant?	
Dagelijks leven	Ron: De hele dag zaten we te katapullen (katapulten) Toen kwam het moment dat het schaarser werd	7a. Waarom werd voedsel schaarser? 7b. Het enige dat min of meer heilig was, was je trouwring. Wat bedoelt Ron daarmee?	
Honger	Elvie We hadden altijd honger	8a. Wat deed de broer van Elvie voordat hij naar school ging?	

	Voor de oorlog hadden we altijd op schoenen gelopen	8b. Waarop liepen ze in de oorlogsjaren?	
Einde oorlog	Ruud: Nu is het echt, men had het over een atoombom Ik heb zelf geloof ik nog een paar keer mee geroepen met merdeka merdeka (vrijheid)	9. Eerst niet, maar later werd het een angstige tijd voor Ruud. Waarvoor was hij bang?	
Bersiap	Herman: Na de Japanse capitulatie brak een onzekere periode aan	10. Waar gingen de jeugdbendes, de Pemoeda's, naar op jacht?	
Bersiap	Herman: Die werden beschermd door de vroegere vijand	11. De Indische Nederlanders waren volstrekt vogelvrij. Wat betekende dat?	
Bersiap	Ine: Het incident van het Oranje Hotel De Indonesiërs eisten hun vrijheid op	12a. Wat deden de Pemoeda's met de Nederlandse vlag? 12b. Begrijp jij dat de Indonesiërs hun vrijheid opeisten?	
Republikeinse Kampen	Kijk op de website bij: Republikeinse Kampen	13. Opnieuw belandden mensen, vooral Indische Nederlanders, in kampen. Hoeveel mensen werden geïnterneerd?	
Na de oorlog	Elvie: Jullie hebben niets meegemaakt, jullie hebben niet in het kamp gezeten	14. Waarom zei Elvie's broer: hadden we maar in het kamp gezeten?	
Nasleep	Tine: Jij pikt onze banen in	15. Voelt Tine zich Indonesiër of Nederlander?	